

Alina Bronsky

Park plný střepů

Scherbenpark

úryvek z románu

Někdy si myslím, že jsem jediná v téhle čtvrti, kdo má ještě rozumné sny. Mám dva, a ani za jediný se nemusím stydět. A chci napsat knihu o své matce. Už mám název: „Příběh bezhlavé rudovlasé ženy, která by ještě žila, kdyby poslechla svou chytrou nejstarší dceru.“ Možná to je také jen podtitul. Mám čas, abych si to přesně rozmyslela, protože jsem ještě nezačala psát.

Většina lidí, kteří bydlí v naší čtvrti, nemají vůbec sny. Zvlášť jsem se na to ptala. A sny těch, kteří nějaké mají, jsou tak ubohé, že bych si je na jejich místě snad radši odpustila.

Například Annin sen je, aby se bohatě vdala. Za soudce, asi pětatřicetiletého, a pokud možno ne moc ošklivého.

Anně je sedmnáct, stejně jako mně, a říká, že pokud by se takový objevil, okamžitě by si ho vzala. Pak by se konečně mohla vystěhovat ze svého solitéru a nastěhovat se k soudci do podkroví. Nikdo kromě mě neví, že Anna si někdy sedne na tramvaj a jede do centra, kde třináctkrát obejde budovu zemského soudu v očekávání, že soudce konečně vyjde ven, objeví ji, daruje jí rudou růži a pozve ji nejprve na zmrzlinu a pak do svého podkrovního bytu.

Říká, že štěstí si je třeba vybojovat, jinak člověka mine.

„Víš vlastně, co to znamená solitér, ty hloupá huso,“ zeptala jsem se jí. „To je zvlášť drahocenný diamant, který je na koruně sám. Už nikdy nebudeš bydlet v solitéru, jestli se tady odsud vystěhuješ.“

„To sis právě teď vymyslela. Nikdy by tenhle betonový špalek nenazvali po diamantu,“ říká Anna. „A vůbec, když toho člověk moc ví, brzy zestárne a bude mít vrásky.“ Tak to říkají Rusové.

Protože Annin soudce na sebe nechává čekat, spí Anna právě s Valentinem, který má taky takový sen kategorie C. Chce úplně nový, sněhobílý mercedes. Předtím si musí udělat řidičák, proto roznáší před školou inzertní letáky. Má přitom ve tváři výraz, jako by mu někdo do kalhot strčil kaktus.

Petr z pátého poschodí sní naopak o pravé nefalšované blondýně s tmavýma očima. Dřív chodil s Annou, ta má hnědé oči, ale není pravá – tedy přinejmenším blondýna. O mě se zatím nezajímal. Já mám moc tmavé vlasy.

Jmenuju se Saša Neumannová. Nejsem kluk, i když tady si to myslí každý, kdo zaslechne jméno Saša. Přestala jsem už počítat, kolikrát jsem to musela lidem vysvětlovat. Saša je zkrácený tvar Alexandra a také Alexandry. Já jsem Alexandra. Říká se mi Saša, tak mi vždycky říkala matka, a tak se taky chci jmenovat. Když mi někdo řekne Alexandro, neslyším.

Někdy si myslím, že nechci poznat žádné nové lidi, protože už mám dost toho každému znova vysvětlovat totéž. Proč se jmenuju Saša. Jak dlouho už žiju v Německu. Jak jsem za tak krátkou dobu dokázala vyměnit svůj moskevský přízvuk za spisovnou němčinu, v níž se teď zatvrzele snažím bojovat s hesenskými sykavkami, které jsem na začátku svého pobytu pochytila od jednoho Turka.

Naučila jsem se všechno sama, mohla bych odpovědět. Kdybych odpovědět chtěla. Koneckonců mám hlavu plnou šedé hmoty, která vypadá jako ořech a makroskopicky má mnoho závitů, mikroskopicky naproti tomu pěknou řádku synapsí. Možná mám o pár milionů synapsí víc než Anna, dokonce spíš určitě. Když někdy dostanu dvojku, učitel za mnou přijde a omluví se mi.

Matka se tomu smála a říkala, že jsem neskutečná. Vždycky jsem jí připadala neskutečná, protože jsem myslela logičtěji než ona. Ona sice taky nebyla hloupá, ale moc emotivní. Četla nejméně jednu tlustou knihu týdně, a hrála na klavír a na kytaru a znala milion písní.

Ale sečíst jedna a jedna, to neuměla nikdy. Nebo poznat, kdy je na čase postavit chlapovi kufr před dveře. To všechno jsou schopnosti, které mám zjevně po otci. Víím o něm jen, že měl několik doktorských titulů a špatný charakter. „Ten máš po něm taky,“ řekla matka. „A tituly přijdou později.“

Jsem jediná z naší čtvrti, která chodí do školy Alfreda Delpa. To je soukromé katolické gymnázium, a já dodnes nevím, jak to, že mě tenkrát vzali – ještě jsem neuměla pořádně mluvit, nebyla jsem pokřtěná, v zářivém fialovém vlněném svetru, který mi upletla moje barvoslepá babička. To se ještě fialové svetry vůbec nenosily. Za ruku matky, která tenkrát mluvila jen svou květnatou angličtinou, měla příšerný přízvuk a na hlavě rudovlasou hřívu. A v druhé ruce litr mléka v igelitové tašce z Aldi.

Kromě mé matky přihlásily své děti do školy stovky německých katolických architektů, lékařů a právníků. Všichni to byli lidé, na jejichž čela stálo velkými písmeny: „Rád a štedře přispěji na školu.“

Mezitím víím, že mé přijetí na školu odpovídalo projektu: trochu integrace a spousta péče o image školy. Všichni ti architekti, právníci a lékaři dostali zamítavou odpověď. Spolužáci na mě v prvních dnech zírali, jako bych právě vystoupila z létajícího talíře.

Protože většina z nich ještě nikdy neviděla cizince zblízka, chovali se ke mně všichni mile.

Matka říkala, že bych někdy měla spolužáky pozvat k nám domů. Řekla to, protože neměla ponětí, co říká. Ona si stále zve přátele. Ale já už jsem byla na dvou návštěvách u kamarádek a opačnou situaci jsem si dost dobře nedokázala představit.

Už ani nevím, co mnou tenkrát víc otrásl: pořádek v pokoji mé spolužačky Melanie, nebo nábytek, o kterém jsem si dřív myslela, že se vyskytuje jen v katalogích nebo v Annině fantazii, nebo povlečení s koníčky. Nikdy předtím jsem neviděla barevné povlečení. U nás doma jsme měli jen bílé nebo vzorkované světle modré, každopádně příšerně staré a oprané. Říkala jsem si, jak člověk dokáže na koních a pod nimi vůbec usnout, aniž se mu chvějí víčka.

Má spolužačka Melanie měla růžové tváře, voněla mýdlem a na sobě měla vyžehlenou džínovou bundu. Její maminka se na mě při obědě soucitně po straně dívala a ptala se mě na rodné město, na počasí v Moskvě, na bývalou školu a na matku.

Vyprávěla jsem, že moje matka studovala dějiny umění a vystupovala v Moskvě v divadelní skupině, kterou pořád zakazovali, a že by si tady taky ráda našla nějaké malé divadlo, kde by mohla hrát. Melaniina matka polkla a přešla k otázce, není-li u nás ve věžáku nebezpečno. Řekla jsem, že ten dům je mnohem čistší a příjemnější než dům, v kterém jsem bydlela naproti. Rusku jsem vždycky říkala „tam naproti“.

Melanie přitom jen tiše ukusovala ze své tvarohové taštičky.

Po jídle jsme zase odešly do jejího uklizeného pokoje. Tam pustila Melanie stereo a já vedle objevila hromádku starých Bravo a začala je číst. Melanie se otočila na židli u psacího stolu a telefonovala s kamarádkou. Na to, že jsme si neměly co říct, jsem ten čas považovala za dobře strávený. Večer mě Melaniina matka odvezla domů, pořád se rozčileně rozhlížela a trvala na tom, že mě doprovodí až ke dveřím bytu a matce něco předá..

Moje matka ovšem nebyla doma. Měla jsem klíč.

„Přijď k nám zase někdy,“ řekla Melaniina matka a poplácala mě po tvářích.

„Dobře,“ řekla jsem a pomyslela si: Jedině když budou mít další Bravo.

Pak jsem uviděla náš byt jinýma očima.

Naše kanape ze sběrný neskladného odpadu s malým stolkem, jehož třetí noha se ulomí, když se na něj člověk křivě podívá. Malý televizor a před ním hromádka videokazet. Už tenkrát neměl nikdo videokazety! Skříň bez dveří. Otčímovy ponožky na topení. Punčocháče mého bratra přes židli. Také všech pět židlí jsme měli ze sběrný, nádobí z blešího trhu.

Náš kuchyňský stůl byl přeplněný sklenicemi s marmeládou, dopisy, pohlednicemi, načatými lahvemi a starými novinami. Neměli jsme tenkrát myčku a všechno nádobí se většinou hromadilo v dřezu, dokud večer nepřišla matka a neuklidila. Někdy jsem uklízela i já, ale to bylo zřídkka. Zvlášť když mě k tomu Vadim vybídl. Teprve až mi pohrozil a vzal jméno mé matky do té své špinavé huby, rychle jsem uklidila.

Nesnáším muže.

Anna říká, že existují i dobří muži. Milí, přátelští, kteří vaří a uklízejí a vydělávají peníze a chtějí mít děti a nosí dárky a zamlouvají let na Kanáry a nosí čisté oblečení a nepijí a dokonce třeba i dobře vypadají. Kde jsou, ptám se, snad někde na Měsíci? Anna tvrdí, že takoví muži jsou, a když ne v našem městě, tak určitě ve Frankfurtu. Ale osobně žádného takového nezná, nanejvýš snad z televize.

A proto ráda opakuji to, co vždycky říkala moje matka: Já jsem si sama mužem.

Příčemž to sice říká, ale sama se toho nikdy nedržela.

Od té chvíle, co vím, že Vadima zabiju, je mi mnohem líp. Slíbila jsem to i mému bratříčkovi Antonovi, tomu je devět. Myslím, že i jemu se ulevilo. Když jsem mu o tom povídala, otevřel doširoka oči a bez dechu se mě zeptal: „A jak to chceš udělat?“

Dělala jsem, že má všechno pevně v ruce. „Existuje tisíc možností,“ řekla jsem. „Můžu ho otrávit, uškrtit, udusit, probodnout, shodit z balkonu nebo přejet autem.“

„Ale ty přece žádné auto nemáš,“ řekl Anton, a měl ovšem pravdu.

„Vždyť se k němu teď ani nedostanu,“ řekla jsem. „Viš přece, že sedí ve vězení. A zůstane tam ještě dlouho.“

„Tak to bude trvat ještě dlouho?“ zeptal se Anton.

„Bude,“ řekla jsem. „Ale to je dobře. Aspoň se budu moct líp připravit. To vůbec není tak jednoduché, někoho zabít, abys věděl. Když to člověk ještě nikdy nedělal.“

„Podruhé to určitě půjde líp,“ řekl Anton znalecky.

„Nejdřív chci zvládnout tohle,“ řekla jsem. „Neměl by se z toho stát můj koníček.“

Ulehčilo se mi, že Antonovi se ten nápad taky líbí. Koneckonců Vadim je jeho otec. Ale ten maličký ho nesnáší stejně jako já. Ne-li ještě víc. Jeho nervy byly už dřív napjaté jak špagáty, protože narozdíl ode mě se Vadima bál.

Ještě teď je z něho úplně tumpachový a nebude to lepší, a tak si říkám, jestli ty terapie vůbec k něčemu budou. Anton koktá, nedokáže být ve škole zticha, v noci se počůrává a celý se roztřeše, když někdo promluví o trochu hlasitěji. Přitom tvrdí, že si nemůže na nic vzpomenout. Já pak vždycky řeknu: Buď rád. Já jsem taky ráda, že si na nic nemůžu vzpomenout, přestože jsem byla při tom.

O svém prvním snu můžu s Antonem mluvit. O ostatních ne. Protože pokaždé, když někdo před Antonem vysloví slovo maminka, ztuhne a není s ním vůbec řeč. Ostatní děti ze solitéru baví pravidelně zkoušet, jestli to pořád funguje.

Proto dám každému, kdo v Antonově přítomnosti úmyslně řekne slovo maminka, pohlavek. To je to nejmenší, co můžu pro svého bratříčka udělat. Kromě toho, že ho v noci nezaženu, když ke mně přijde s brekem, přitiskne se ke mně a když potom zazvoní budík, počůrá mi leknutím nohy.

Dřív jsem chtěla být přirozeně slavná, jako každý člověk. Taky bych nic neměla proti tomu, kdybych měla známou a vynikající mámu, o které každý mluví. Když jsme pak opravdu byli všichni slavní, nejraději bych je všechny zaškrtila: fotografie a kameramany, muže a ženy s mikrofony a malými bločky, kteří natáčeli náš vchod do domu a zvonili u sousedů, aby se jich zeptali, jaké že to bylo u nás pozdvižení. Kdo křičel, kdo plakal, kdo utíkal a jestli Vadim opravdu řekl: „Tady je krev, sem nešlapej.“ A taky: „Je po všem, uteč!“

Den nato byla matka ve všech novinách. Její křestní jméno, první písmeno jejího příjmení, rok narození a fotka. Byl to obrázek, který měla ze své divadelní skupiny, krásná fotografie, dlouhé rudé vlasy, obličej ne tak zmalovaný jako jindy, černý pulovr. V těchto dnech se z ní stala hvězda.

Tak co, těší tě to? ptala jsem se jí. Copak jsem tě nevarovala? Proč sis toho blbouna brala? Proč jsi ho ten zatracený večer pouštěla do bytu? Tys byla vždycky neuvěřitelně hloupá, řekla jsem jí. Jak jsi mi to mohla jen udělat, chovat se takhle pitomě?

Později jsem se jí za to omluvila. Byla zkrátka taková, jaká byla, a nemohla za to. Byla ten typ lidí, kteří se už dneska nedělají – ode všeho trochu víc a trochu lepší a trochu fajnovější. A to napíšu do své knihy, aby to každý věděl. Nechci, aby byla slavná jen proto, že tak bídně umřela.

Všechny ty novinové zprávy jsem četla od začátku. Pokaždé jsem letěla ke kiosku a skoupila všechno, co měli. První dny jsme nebyli doma, protože úřad pro mladistvé nás přestěhoval do jiného bytu, který patřil městu. Ale po dvou dnech jsem řekla, že už to nevydržíme. V tom bytě nebyl vůbec prach, žádné knihy ani život. Kromě toho tam stál gumový strom z plastiku. Řekla jsem, že malí chtějí domů.

Směli jsme odejít domů, kde už bylo všechno legračně uklizené jako ještě nikdy. Čtyřadvacet hodin se o nás staralo několik nakrátko ostříhaných ženských, které všechny vypadaly stejně a měly dvojí jména, a taky jeden muž s dlouhými vlasy, který měl taky dvojí jméno.

Sotva si ještě na ty dny vzpomínám. Vím jen, že jsem skoro nepřetržitě mluvila a vysvětlovala jim, jak byl náš život zařízen *dřív* a že to přesně tak musí zůstat. Že nemají v žádném případě kupovat jiné jídlo než to, na které jsme zvyklí. Ale jednou stálo na stole biomáslo, a já jsem dostala záchvat.

Ještě si vzpomínám na ten pohled, kterým se jedna z žen na mě podívala, když jsem se s křikem vrhla na zem, přímo na rozšlápnuté máslo. V tom pohledu bylo ulehčení. Celé dny do mě hučely, že *ted'* nemusím *fungovat*. Mohla jsem dát průchod svým pocitům. Dokonce jsem *musela*. Ale já je neposlouchala.

A pak tady byla Marie. Sestřenice z druhého kolena, se třemi napěchovanými kufry z Novosibirsku. Šance pro *traumatizované děti* být opět *rodinou*. Mimochodem Vadimova sestřenice.

Souhlasila jsem, aby přijela, protože po zkušenostech s městským bytem jsem byla alergická na slovo domov, a taky se nehlásili o překot žádní adoptivní rodiče, aby se ujali tří narušených spratků ruského původu. A už vůbec ne v bytě, jehož dveře byly profláklé z fotografií jako Heidi Klumová.

Takže Marie.

Marii je si pětatřicet, ale vypadá na padesát. Pracovala v Novosibirsku v kantýně jedné fabriky. Marie, to jsou mozolnaté ruce jako lopaty, zato s rudě namalovanými nehty, krátkými vlasy, obarvená na blond a s trvalou, tlusté nohy s křečovými žilami, které ale nejsou pod vlněnými punčocháči vidět, tucet květovaných šatů, zadek tak široký, že by na něm přistál vrtulník, nasládlý parfém, který každého nutí kýchat, zmalovaná červená pusa, naducané tváře a malá očička.

Milá očička. Vůbec je milá, celá Marie.

Alisa jí okamžitě podlehla, jako by ji střelil. Marie sem, Marie tam, Máša, moje, ma-ma-MÁMA! Proto jsem na ni ani nebyla naštvaná. Byla zkrátka ještě moc malá.

Okamžitě obsadila Mariin nezměrně velký klín. Myslím, že by tam nejraději zůstala celé týdny, a Marie byla hrozně nervózní, protože s Alisou na klíně se jí špatně vařilo. Jako by někdo z nás chtěl jíst.

Vařila dobře, Marie. Ještě pořád vaří dobře. Mnohem líp než má matka. Umí boršč a jiné složité polévky. V bytě je to pořád cítit po jídle. Marie vaří opravdové vývary, z kuřecího nebo hovězího masa, s mrkví, petrželí a další zeleninou. Smaží karbanátky dokonalého tvaru a lívance slabounké jako kraječky. V ruském supermarketu za rohem objevila kondenzované mléko s cukrem, což byla za sovětských dob sladkost ceněná víc než kaviár, a do něho slepené lívance ponoří. Nakládá okurky a vaří marmeládu z černého rybízu.

V novinových člancích byla Marie „*jediná žijící příbuzná, která byla ochotná starat se o tři zaostalé děti.*“

My nejsme „zaostalé,“ mumlala jsem. A Marie nepřijela proto, aby nám hodila svůj drahocenný život pod nohy. Když někdo pracuje v kantýně v Novosibirsku a najednou se ho zeptají, jestli nechce odjet do Německa vařit polévky několika dětem, je to sice o něco míň než půl království, ale pořád mnohem víc než šestka ve sportce.

Zvlášť když Marie byla kdysi v mládí vdaná a hned se rychle rozvedla. Možná i dvakrát. Děti ani domácí zvířata nemá, a tak si myslela, že ji nic k jejímu jednopokojovému bytu a kantýně nepoutá. To se mezitím ukázalo jako omyl, a já bych to bývala hned sama zpočátku řekla. Protože v Novosibirsku měla vždycky dostatek posluchačů pro své názory, jež podmalovávala historkami ze svého zpackaného života. Tady naopak nikoho nezajímají. A tak je většinou odsouzena k mlčení.

Marie umí po dvou letech asi tak dvacet německých slov, jako třeba bus, brambory, máslo, odpadky, vyliž si (to má pro černé kudrnaté klacky, kteří na ní někdy na ulici pískají a dělají znepokojivé posunky). Tahle slova se občas seskupují do vět. Většinou z toho ale nic nevyjde.

Pokud zrovna nenakupuje v ruském supermarketu, musí ukazovat rukama a čísla si psát na papírek. Pro ten účel s sebou vždycky nosí blok. Po každém nákupu v Aldi je zkropená potem. Když ji někdo na ulici osloví, kňourá a okamžitě jí v obličejí naskočí rudé skvrny. Větu „Ich spreche Russisch“ jsem s ní procvičovala čtrnáct dní. Má ji napsanou na papírku, který nosí v peněžence, přepsanou do azbuky.

Když nás přijdou navštívit dvojí jména z úřadu pro mladistvé, přepadne Marii vždycky panika a já ji musím dlouho předtím i potom utěšovat, že všechno dělá dobře a nebude se muset vrátit ke svým hrncům v kantýně.

Protože i když se cítí v solitéru nešťastná, zpátky do Novosibirsku se jí v žádném případě nechce, alespoň zatím ne. Sní o tom, že se jednou, později, vrátí, štíhlá v pase, decentně namalovaná, s kufrem plným slušivých šatečeků a v ideálním případě zavěšená do nějakého Němce s pečlivě pěstovaným knírkem. Milý a bohatý má být a především musí umět rusky, protože tahle němčina, říká Marie, je horší než čínština, kterou se já právě každé úterý odpoledne učím v jednom školním pracovním kolektivu.

Když píšu úkoly, vzdychá občas za mými zády a komentuje je: „Učení je důležité, učení je dobré. Já jsem se dřív vůbec neučila a pořád jen pracovala. Už jako dítě. A teď se na mě podívej. Vyplatila se ta dřina?“

„Tak něco čti, vrabčáčku,“ říkám jí. „Nemusí to být hned ‚Vojna a mír‘. Zkus to třeba s nějakou detektivkou.“

„Když já jsem večer tak unavená, sluníčko,“ říká. „A když si něco přečtu, okamžitě to zapomenu a musím začínat zase od začátku. To mě hrozně namáhá.“

Proto čte každý den jednu stránku z trhacího kalendáře. „Pro ortodoxní ženu v domácnosti,“ kde jednou stojí recept a jindy návod, jak rychleji zhubnout, sem tam dokonce nějaký vtip, a s tím si vystačí. Já pak koulím očima, ale tak, aby to neviděla. Protože za to ona opravdu nemůže, že do začátku dostala málo synapsí a o dvě třetiny z nich ještě přišla v té své tovární kantýně.

Dělám si jen trochu starostí o Alisu. Marie sice mou čtyřletou sestru pořád ještě o něco intelektuálně předčí, ale to se v dohledné době změní. Zařadila jsem do Mariina denního rozvrhu povinné předčítání. „Já neměla vůbec tušení,“ prohlásila Marie po první obrázkové knížce, „že existují tak zajímavé knížky.“

Alisu miluje nejněžnějším způsobem. Tolik, že byla proti, aby šla ve třech letech do školky, kde mají dětské nemoci a jídlo z mrazáku, a já jí musela pohrozit úřadem pro mladistvé, abych zlomila její odpor. Mou sestru neustále muchlá a hladí a jen za přívalu slz si odepře své oblíbené „ty můj sirotečku malej“, což jsem jí přísně zakázala.

Kdyby se Marie musela vrátit do Novosibirsku, zlomilo by to srdce nejen Marii, ale i mé sestře. „Až bude Alička velká, budu se zase cítit svobodná,“ říká Marie. „Chci ji vychovat, aby byla šťastná a zdravá (můjmalýsiroteček).“

Jindy zase říká, že se bude cítit svobodná, až si Alisa najde pořádného muže, který si ji vezme.

„Nejsi žádná její tělesná stráž,“ říkám jí. „A může se stát, že si Alisa najde pořádného muže, až jí potáhne na čtyřicítku. Když bude mít štěstí.“

Maria vzdychne. „Až bude mít Alička diplom,“ řekne nakonec, „tak budu taky docela šťastná.“

„Diplom“ je pro ni magické slovo – jako daň z výnosu kapitálu nebo paracetamol.

Pro Alisu by položila život. To neznamená, že by neměl Antona ráda. Pravidelně se pokouší láskovat i s tímto sirotečkem, ale Anton na sebe nenechá sáhnout. Jednoduše o krok ustoupí, a to pokračuje tak dlouho, až má za sebou zeď. Pak i Marie pochopí, že má od něho dát ruce pryč.

Ze mě má Marie strach, a to má své výhody.

Marie má řadu důvodů pro to, aby mě měla v úctě. Ovládám jazyk téhle zatracené země. Vysvětluju jí, co se tu děje a doprovázím ji na nákupy, když je třeba tlumočnicka. Víím, jak se podává žádost o sociální podporu a o přídatky na děti. Většinou jsem u

toho, když nás navštíví úřad pro mladistvé. Když jí překládám nějakou otázku, rovnou si rozmýšlím, jak by měla znít odpověď.

Marie má panický strach především ze všeho, co nějak souvisí s úřady. Před každým, kdo vyzařuje úřední autoritu, se cítí malá jako mraveneček. Vyká dokonce i automatu na jízdenky a když přijde do autobusu opravdu kontrolor, rve lístek z kabelky za pokorného úsměvu tak rychle, že po celém voze lítají její rtěnka a tampony jako náboje.

„Jen klid, Marie,“ syкну, když jsem náhodou u toho, a plazím se po zemi, abych shledala všechny její utensilie, zatímco úplně ochromená Marie se dívá se zářivým úsměvem kontrolorovi na záda.

„Nikdy bych si nemyslela, že je to kontrolor,“ šeptá uctivě. „S dlouhými vlasy a náušnicí jako Beatles. Jak tady můžou takhle chodit? A co mu to visí z ucha?“

„Přehrávač em pé trojka,“ vysvětluju jí.

„Cože?“

„Muzika.“

„Myslím, že budeš jednou jako tvoje matka,“ řekne Marie jednou v takové chvíli.

„Cože?!“

Vrazí si ruku před pusou.

„Cos to řekla?!“

„Nic, nic,“ šeptá. „Nic, nic.“

Pak vystoupíme ve středu města a vyměníme náramkové hodinky, které Marie koupila před dvěma dny za 4,95 Euro a od včerejška nejdou.